

Asia C-710/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

22.11.2023

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Nejvyšší správní soud (Tšekki)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

1.11.2023

Kantaja:

Mgr. L. H.

Vastaaja:

Ministerstvo zdravotnictví

Pääasian kohde

Pääasia koskee Ministerstvo zdravotnictví (terveysministeriö, Tšekki, jäljempänä vastaaja) tekemää valitusta Městský soud v Praze (Prahan kaupunkioikeus, Tšekki, jäljempänä Městský soud) antamasta tuomiosta, jolla kumottiin vastaajan päätös ja Ministerstvo zdravotnictví päätös, joka koski kantajan vaatimaa oikeutta saada tietoja.

Ennakkoratkaisukysymysten kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklaan perustuva ennakkoratkaisupyynnö koskee sitä, onko oikeushenkilön toimintaa koskevien tietojen, jotka sisältävät luonnollista henkilöä koskevia tietoja, luovuttaminen pelkästään oikeushenkilöiden vai myös luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelyä ja voidaanko tietojen luovuttamisen edellytykseksi asettaa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (EUVL 2016, L 119, s. 1; jäljempänä yleinen

tietosuoja-asetus) tiukempi ehto, jos kyse on myös luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelystä.

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko oikeushenkilön toimitusjohtajana tai vastaavana henkilönä toimivan luonnollisen henkilön nimen, sukunimen, allekirjoituksen ja yhteystietojen luovuttaminen yksinomaan oikeushenkilön (puolesta toimimaan valtuutetun henkilön) tunnistamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua kyseisen luonnollisen henkilön henkilötietojen käsittelyä ja kuuluuko se siten yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan?

2) Voidaanko kansallisessa lainsäädännössä, mukaan lukien vakiintuneessa oikeuskäytännössä, asettaa suoraan sovellettavan unionin asetuksen eli yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan soveltamisen ehdoksi muiden sellaisten edellytysten täytyminen, jotka eivät johdu varsinaisesta asetustekstistä, mutta jotka kuitenkin tosiasiallisesti laajentavat rekisteröityjen suojan tasoa, kuten viranomaisen velvollisuus ilmoittaa rekisteröidylle etukäteen pyynnöstä, joka on esitetty hänen henkilötietojensa luovuttamiseksi kolmannelle osapuolelle?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Yleinen tietosuoja-asetus: Johdanto-osan 14 perustelukappaleen toinen virke, 4 artiklan 1 alakohta ja 6 artiklan 1 kohdan a, c ja e alakohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Laki nro 106/1999 vapaasta tietojensaannista (zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jäljempänä laki nro 106/99): 2 §:n 1 momentti (ilmoitusvelvolliset), 3 § (tiedonantovelvollisuus),

Lain nro 106/99 8a §:n 1 momentti: ”Ilmoitusvelvollisen on luovutettava luonnollisen henkilön henkilöyttä, ilmaisunvapautta, yksityiselämää ja henkilötietoja koskevat tiedot ainoastaan niiden suojaa koskevan lainsäädännön nojalla.” —

Lain nro 106/99 8a §:n 2 momentti: ”Ilmoitusvelvollisen on luovutettava virkamiehen, viranhaltijan tai julkishallinnon työntekijän henkilötiedot, jotka osoittavat hänen julkisen tai virkatehtävänsä tai hänen asemansa tai työtehtävänsä.”

Tiivistelmä tosiseikoista ja pääasian osapuolten lausumat

- 1 Kantaja pyysi vastaajalta, joka on ilmoitusvelvollinen lain nro 106/99 nojalla, seuraavia tietoja: i) ilmoitusvelvollisen tekemät, SARS-CoV-2-tautiin sairastumisen osoittavien testien hankintaa koskevat sopimukset ja ii) ilmoitusvelvollisen hankkimat (testien) tuotetodistukset, jotka osoittavat kyseisen testin käyttökelpoisuuden Euroopan unionin ja tarkemmin Tšekin tasavallan alueella, nimittäin SARS-CoV-2-tautiin sairastumisen osoittamiseen testattavalla henkilöllä. Kantaja pyysi seuraavia tietoja: yksittäisten todistusten myöntäneiden henkilöiden nimi ja allekirjoitus.
- 2 Vastaaja hylkäsi pyynnön osittain. Vastaaja luovutti pyydyt todistukset kantajalle, mutta mustasi sen (luonnollisen) henkilön tiedot, joka oli allekirjoittanut todistuksen oikeushenkilön nimissä. Mustattuja tietoja olivat: nimi, sukunimi, allekirjoitus ja asema oikeushenkilön organisaatiossa; ja useiden todistusten kohdalla myös sähköpostitiedot, puhelinnumerot ja joissakin tapauksissa myös todistuksen myöntäneen yrityksen verkkosivusto (jäljempänä mustatut tiedot). Tietojen mustaamisella haluttiin suojata niiden luonnollisten henkilöiden henkilötietoja, jotka oli merkitty todistuksissa kyseisen oikeushenkilöiden nimissä toimiviksi henkilöiksi.
- 3 Kantaja valitti päätöksestä terveysministerille, joka vahvisti vastaajan päätöksen 15.9.2020 tekemällään päätöksellä.
- 4 Městský soud kumosi sekä vastaajan päätöksen että Ministerstvo zdravotnictvín päätöksen. Se katsoi, että vaikka mustatut tiedot olivat yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa luonnollinen henkilö yleisen tietosuojasetuksen mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla, se oli eri mieltä vastaajan päätelmästä, jonka mukaan mikään asianomaisten luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden edellytyksistä ei täyttynyt yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Se katsoi, etteivät hallintoviranomaiset olleet yrittäneet ottaa yhteyttä asianomaisiin rekisteröityihin ilmoittaakseen heille henkilötietojen luovuttamista koskevasta pyynnöstä. Tältä osin kantaja viittaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee tietojen luovuttamista lain nro 166/99 nojalla ja joka merkitsee i) viranomaisten velvollisuutta ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä henkilöille, joiden henkilötietoja asia koskee, että ilmoitusvelvollinen aikoo luovuttaa heitä koskevia tietoja kolmannelle osapuolelle, ja ii) mahdollisten asianomaisten henkilöiden oikeutta esittää huomautuksia tietojen luovuttamisesta. Ilmoitusvelvollisen tehtävänä on tällöin ottaa huomioon asianomaisten henkilöiden huomautukset ja tehdä niistä johtopäätökset jatkotoimista.
- 5 Městský soud katsoi lisäksi, että vastaaja perusti edellä mainitun päätelmänsä puutteelliseen tosiseikkojen arviointiin. Městský soudin mukaan se, että hallintoviranomaiset kieltäytyivät luovuttamasta kantajalle kyseisiä tietoja, voi olla menettelyvirhe, joka voi vaikuttaa viranomaisten päätöksen

lainmukaisuuteen. Vastaja ei myöskään selvittänyt niiden henkilöiden, joiden henkilötietoja se kieltäytyi luovuttamasta kantajalle, mielipidettä heidän tietojensa luovuttamiseen kantajalle, joten se ei voinut edes saada kyseisiltä rekisteröidyiltä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista suostumusta tietojen käsittelyyn, eikä se siten antanut kyseisille henkilöille hallintomenettelylain (správní řád) 27 §:n 2 momentin mukaista osapuolen asemaa menettelyssä.

- 6 Vastaja pitää Městský soudin näkemystä rekisteröityjen asemasta osapuolena kansallisessa hallinnollisessa menettelyssä virheellisenä. Sen mukaan on niin, että vaikka hallintoviranomainen voi lain mukaan ilmoittaa asiasta asianomaiselle rekisteröidylle, jos se katsoo sen aiheelliseksi, tässä tapauksessa ei ole kyse osallistumisesta hallintoviranomaisen menettelyyn edes analogisesti. Vastajan mukaan hallintoviranomaisen päätös olla ilmoittamatta rekisteröidyille ei näin ollen voi johtaa hallinnollisen päätöksen menettelyvirheeseen.
- 7 Vastaja lisää, että käsiteltävänä olevassa asiassa rekisteröidyt (eli luonnolliset henkilöt, joiden tiedot on poistettu todistuksista) ovat henkilöitä, jotka toimivat Kiinan kansantasavallan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan alueella, jossa todistukset myöntäneiden oikeushenkilöiden kotipaikka on, ja että vastaajalla ei ole yhteyksiä näihin luonnollisiin henkilöihin. Ilmoitusvelvollisuus on sen mielestä näin ollen käytännössä mahdoton toteuttaa. Lisäksi jos asianomaiset luonnolliset henkilöt olisivat henkilötietojen toimittamista koskevan menettelyn osapuolia joko suoraan tai analogisesti, hallintoviranomaisen olisi oletettavasti annettava riidanalainen päätös tiedoksi myös heille, mitä ei voida toteuttaa, koska kyseisten henkilöiden asuinpaikkaa ulkomailla ei tunneta.
- 8 Kantajan näkemyksen mukana oikeushenkilön nimissä toimivaa luonnollista henkilöä koskevia mustattuja tietoja ei voida pitää luonnollisen henkilön henkilötietoina. Se viittaa yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleeseen, jossa mainitaan, että asetus ei koske ”oikeushenkilöiden – henkilötietojen käsittelyä”. Sitä, että luonnollisella henkilöllä on oikeus toimia oikeushenkilön nimissä allekirjoittamalla todistus sen puolesta, ei voida pitää luonnollisen henkilön suorittamana henkilötietojen käsittelynä henkilökohtaisessa toiminnassa.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyyntöjen perusteluista ja ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 9 Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee rajanvetoa ”luonnollisten henkilöiden henkilötietojen” eli yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettujen rekisteröityjen, joihin asetusta sovelletaan asetuksen muiden edellytysten täyttyessä, ja ”oikeushenkilöiden henkilötietojen”, jotka sitä vastoin on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleen nojalla, välillä. Tietopyynnön

tarkoituksena ei ollut saada tietoja luonnollisesta henkilöstä, vaan ainoastaan tarkistaa sellaisen oikeushenkilön toiminta, jonka nimissä luonnollinen henkilö toimii.

- 10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kun otetaan huomioon tietopyynnön merkitys ja tarkoitus sekä käsiteltävänä olevassa tapauksessa luovutettujen tietojen tyyppi, voidaan mustattuja tietoja pitää oikeushenkilöä koskevin tietoina. Tällainen tilanne ei siis kuuluisi yleisen tietosuojasetuksen aineelliseen soveltamisalaan, koska pyydetyt tiedot koskevat ainoastaan oikeushenkilöä yksinomaan oikeushenkilön toimintaan liittyvän tietopyynnön yhteydessä. Tietyn luonnollisen henkilön, jolla on oikeus toimia oikeushenkilön puolesta, nimi, sukunimi ja tehtävänimike olisi näin ollen loogisesti katsottava yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleen toisessa virkkeessä tarkoitetuksi oikeushenkilön ”yhteystiedoiksi”.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin tietoinen myös seuraavista seikoista.
- 12 Ensinnäkin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on toistuvasti korostettu, että yleisen tietosuojasetuksen keskeisenä tavoitteena on turvata yksilöille henkilötietojen käsittelyssä heidän perusoikeuksiensa ja -vapauksiensa ja erityisesti heidän yksityisyyttä koskevan oikeutensa tehokas ja kattava suoja.¹ Näin ollen yleisen tietosuojasetuksen keskeisten määritelmien, kuten ”henkilötiedot”, ”käsittely” tai ”rekisterinpitäjä”, tulkinnan on oltava hyvin laaja.² Lisäksi voidaan viitata 20.12.2017 annettuun tuomioon Nowak³, jossa unionin tuomioistuin katsoi, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa ammatilliseen kokeeseen osallistujan laatimat kirjalliset vastaukset ja mahdolliset tarkastajan tekemät niitä koskevat merkinnät ovat kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja henkilötietoja. Käsitteen ”henkilötiedot” tulkinta yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalaa määriteltäessä on siis ilmeisen laaja.
- 13 Toiseksi, vaikka yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleen toinen virke vaikuttaakin määrittelevän asetuksen soveltamisalan negatiivisessa muodossa, yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 1 alakohdan perusteella näyttää siltä, että tätä johdanto-osan perustelukappaletta ei ole nimenomaisesti pantu täytäntöön yleisen tietosuojasetuksen 2 artiklassa olevassa aineellisen soveltamisalan määritelmässä, yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan määritelmäsäännöksissä tai sen muissa (oikeudellisesti sitovissa) säännöksissä. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin säädösten johdanto-osien perustelukappaleilla voidaan kyseisen

¹Ks. tuomio 13.5.2014, Google Spain ja Google, C-131/12, EU:C:2014:317, 53 kohta (jäljempänä Google) sekä tuomio 27.9.2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, 38 kohta.

²Ks. tuomio Google, 34 kohta, sekä tuomio 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388, 28 kohta.

³C-434/16, EU:C:2017:994, 62 kohta.

säädöksen sitovan säännöksen tulkintaa täydentää tai ohjailla, mutta niillä ei ole omaa normatiivista voimaa. Ne eivät ole oikeudellisesti sitovia säännöksiä, joita voitaisiin soveltaa erikseen⁴.

- 14 Kolmanneksi unionin tuomioistuin näyttää 9.3.2017 antamassaan tuomiossa Salvatore Manni⁵ hyväksyneen, että kaupparekistereistä saatavat tunnistettavissa olevia luonnollisia henkilöitä koskevat tiedot ovat aikaisemmassa lainsäädännössä (aiempi direktiivi 95/46/EY, jäljempänä direktiivi 95/46) tarkoitettuja ”henkilötietoja”. Mainitussa asiassa asiayhteys oli kuitenkin sekä tosiasiallisesti että oikeudellisesti erilainen.
- 15 Neljänneksi unionin tuomioistuimen tuomion Manni jälkeen on tullut voimaan yleinen tietosuoja-asetus, jonka johdanto-osan 14 perustelukappaleessa vahvistettiin oikeushenkilöiden henkilötietojen käsittely jättäminen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Näin siis lisättiin kielteinen määritelmä, jota ei nimenomaisesti mainittu direktiivin 95/46 johdanto-osan perustelukappaleissa ja jota ei näin ollen ollut edellä mainitussa asiassa Manni tehdyssä päätöksessä. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleen voidaan myös katsoa merkitsevän unionin lainsäätäjän aikomusta tehdä yleisen tietosuoja-asetuksen antaman suojan soveltamisalasta hieman aiempaa suppeampi. Tältä osin on kuitenkin pohdittava, että missä määrin yleisen tietosuoja-asetuksen tätä nimenomaista asiaa koskeva sääntely on identtinen aiemman direktiivin 95/46 kanssa.
- 16 Viidenneksi, vaikka ”oikeushenkilöiden henkilötiedoissa” olisikin kyse tulkintaan perustuvasta tosiasiallisesta poikkeuksesta, joka on sitten välittynyt yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 alakohdan vastakohtaistulkintaan, unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä edellytetään kuitenkin kaikkien yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaa koskevien poikkeusten tiukkaa ja rajoittavaa tulkintaa erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan⁶ tulkinnan osalta.
- 17 Tässä tilanteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo siis edelleen, että oikeushenkilön vastaavaa henkilöä koskevat tiedot ovat oikeushenkilöä koskevia tietoja eivätkä tätä edustavaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja, mutta myöntää myös, että tämä unionin oikeuden tulkintakysymys herättää epäilyksiä. Lisäksi ennakkoratkaisukysymyksen vastauksella voi olla merkittäviä vaikutuksia käsiteltävänä olevan riita-asian ja yksittäisten tietojen luovuttamisen lisäksi muun

⁴Ks. esim. yhdistetyt asiat C-154/04 ja C-155/04, Alliance for Natural Health ym., tuomio 12.7.2005, Kok., s. I-6451, EU:C:2005:449, 91 ja 92 kohta, tuomio 21.12.2011, Ziolkowski ja Szeja, C-424/10 a C-425/10, EU:C:2011:866, 42 ja 43 kohta tai tuomio 25.7.2018, Confédération paysanne ym., C-528/16, EU:C:2018:583, 44–46 ja 51 kohta.

⁵C-398/15, EU:C:2017:197, 34 kohta (jäljempänä Manni).

⁶Ks. vastaavasti tuomio 9.7.2020, Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, 68 kohta, tuomio 20.5.2003, Österreichischer Rundfunk ym., C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 39–47 kohta ja tuomio 22.6.2021, B, C-439/19, EU:C:2021:504, 61–72 kohta.

muassa useiden oikeushenkilöitä koskevien rekisterien ylläpitoon jäsenvaltioissa ja oikeushenkilöitä koskevien tietojen julkiseen saatavuuteen. Näin ollen olisi aiheellista, että unionin tuomioistuin määrittäisi ohjeet, jotka ohjaavat yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan mahdollista kielteistä määritelmää sellaisten oikeushenkilöitä koskevien tietojen osalta, jotka ovat useimmiten sellaisia luonnollisia henkilöitä koskevia tietoja, jotka joko toimivat oikeushenkilön nimissä tai ovat itse oikeushenkilö.

- 18 Yleisellä tasolla ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että vaikka se ymmärtää luonnollisten henkilöiden henkilötietojen tehokkaan suojan vaatimuksen, se katsoo, että tämä etu ei voi yksipuolisesti ja verrattain mekaanisesti syrjäyttää muita oikeutettuja etuja, kuten avoimuutta ja yleisön oikeutta saada tietoa, jotka unionin primaarioikeus itsessään tunnustaa perusarvoiksi unionin toimielinten osalta (SEUT 15 artiklan 3 kohta). Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan määritelmää ei pitäisi tulkita abstraktisti, erillään ja ilman viittausta tietynlaiseen käsittelyyn, vaan asiayhteydessä ja suhteessa tietyn käsittelyn tarkoitukseen, kuten unionin tuomioistuin on hyväksynyt 29.7.2019 antamassaan tuomiossa Fashion ID GmbH⁷, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa olevaa ”rekisterinpitäjän” määritelmää. Päinvastainen lähestymistapa johtaisi yleisen tietosuoja-asetuksen tulkinnalliseen ehdottomuuteen, joka siten kattaisi kaiken ihmistenvälisen viestinnän, joka luonteensa vuoksi koostuu tietojenvaihdosta, riippumatta siitä, mitä se koskee.
- 19 Jos edellä mainittu käsitys käsittelyn konkreettisuudesta hyväksytään, olisi selvitettävä, että tietopyynnön tarkoituksena ei ole ollut saada tietoja luonnollisista henkilöistä, vaan että se koski yksinomaan oikeushenkilöitä koskevien tietojen luovuttamista. Tiedot siitä, kuka on valtuutettu toimimaan oikeushenkilön nimissä ja kuka on allekirjoittanut todistuksen oikeushenkilön puolesta, ovat yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleessa tarkoitettuja oikeushenkilöä koskevia tietoja, kun otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 alakohdan järkevä ja asiayhteyden perustuva tulkinta.
- 20 Toinen ennakkokysymys koskee kansallisten hallintoviranomaisten velvollisuutta kysyä asianomaisilta rekisteröidyiltä, joiden tietoja saatetaan luovuttaa, että suostuvatko he tietojensa luovuttamiseen, ja antaa heille tarvittaessa mahdollisuus esittää huomautuksia ennen tietojen luovuttamista.
- 21 Tämä velvoite johtuu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, joka syntyi lain 106/99 nojalla ennen yleisen tietosuoja-asetuksen hyväksymistä. Näin ollen yleisen tietosuoja-asetuksen asiaa koskevat säännökset, erityisesti 6 artikla, sisällytettiin tosiasiallisesti edellä mainittuun kansalliseen lainsäädäntöön seuraavasti.

⁷EU:C:2019:629, jäljempänä Fashion ID.

- 22 Lain nro 106/99 8a §:n 1 momentin mukaan luonnollisen henkilön henkilötietojen luovuttaminen on sidottu siihen, että näiden tietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja koskevaa lainsäädäntöä eli nykyisin yleistä tietosuoja-asetusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jotta ilmoitusvelvollinen voi luovuttaa henkilötietoja tai muita luonnollisen henkilön henkilöyttä koskevia tietoja, ilmoitusvelvollisen suorittaman henkilötietojen käsittelyn on täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaiset henkilötietojen käsittelyn edellytykset sekä kaikki muut yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset. Näin ollen jonkin 6 artiklan 1 kohdan mukaisen käsittelyn lainmukaisuutta koskevan skenaarion eli yleisen tietosuoja-asetuksen a–f alakohdan edellytysten on täytyttävä. Poikkeuksen tähän vaatimukseen muodostaa lain nro 106/99 8a §:n 2 momentti, jota ei kuitenkaan sovelleta käsiteltävänä olevassa tapauksessa.
- 23 Kansallisten hallintotuomioistuinten aiempi oikeuskäytäntö edellyttää kuitenkin, että mistä tahansa käsittelystä, myös yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan (käsittely rekisteröidyn suostumuksella) soveltamisalan ulkopuolella olevasta käsittelystä, on ilmoitettava rekisteröidylle, että rekisterinpitäjä on saanut tietojen luovuttamista koskevan pyynnön ja että rekisteröidyltä pyydetään huomautuksia. Tässä yhteydessä on korostettava, että oikeuskäytäntö ei edellytä rekisteröidyn ”suostumusta”, vaan vastaanotettua pyyntöä koskevan tiedon välittämistä ja huomautusten pyytämistä rekisteröidyltä. Tämän oikeuskäytännön edellyttämää menettelyä sovelletaan näin ollen myös yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan mukaisiin tilanteisiin, jotka olisivat merkityksellisiä tässä tapauksessa, ja siten tilanteisiin, joissa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan ei vaadita rekisteröidyn suostumusta.
- 24 Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalan ulkopuolella olevissa tapauksissa päätös pyydettyjen henkilötietojen luovuttamisesta tai luovuttamatta jättämisestä kuuluu kuitenkin rekisterinpitäjän yksinomaiseen toimivaltaan ja vastuuseen. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa ei säädetä (mutta ei myöskään suljeta pois) yleisesti ottaen, että rekisterinpitäjän olisi myös tehtävä pyyntö ja ilmoitus rekisteröidylle, että se aikoo luovuttaa hänen henkilötietojaan kolmannelle osapuolelle, ja siten aloitettava eräänlainen alustava ja tiedottava yhteydenpito rekisteröidyn kanssa.
- 25 Tätä velvoitetta koskevassa toteamuksessaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vetosi asianomaisten rekisteröityjen tietoja koskevaan itsemääräämisoikeuteen ja tarpeeseen noudattaa tietojen minimoinnin periaatetta asianomaisten rekisteröityjen yksityisyyteen osalta. Samat lähtökohdat ovat yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 4 perustelukappaleessa ja edellä mainitussa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä kyseisen asetuksen tulkinnasta (tämän välipäätöksen 12 kohta). Vastaavasti voitaisiin väittää, että velvollisuus ilmoittaa rekisteröidylle häntä koskevasta tietopyynnöstä täyttää joitakin yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädettyjä henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita. Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa i) henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyyden periaatteeseen yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti ja ii)

tosiasiallisesti tietojen minimoinnin periaatteeseen yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, koska rekisterinpitäjällä on vaikeuksia tiedottaa asianmukaisesti asianomaisille henkilöille ja vastaanottaa heiltä mahdollisia huomautuksia. Näin voitaisiin väittää, että vaikka ilmoitusvelvollisen rekisteröityä koskeva ilmoitusvelvollisuus menee näissä tapauksissa yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyä pidemmälle, se vastaa sen henkeä ja tarkoitusta eli rekisteröidyn korkeatasoista suojelua.

- 26 On kuitenkin ongelmallista ulottaa tämä velvoite koskemaan kaikkia yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisia käsittelytapauksia ja siten myös tilanteita, joissa hallintoviranomaisen on arvioitava koko tilanne erikseen. Koska yleinen tietosuoja-asetus on tullut voimaan ja koska koko kysymystä säännellään välittömästi ja ensisijaisesti sovellettavalla unionin asetuksella (eikä direktiivillä kuten aiemmin), hallintoviranomaisten menettelyn pitäisi periaatteessa olla samanlainen kaikkialla unionissa ja siihen pitäisi soveltaa samoja edellytyksiä. Lisäksi henkilötietojen suojan yhdenmukaisella soveltamisella kaikkialla unionissa on tarkoitus varmistaa tällaisten tietojen vapaa liikkuvuus yhtenäisen oikeudellisen kehyksen soveltamisen myötä (ks. myös yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 2 perustelukappale).
- 27 Direktiivin 95/46⁸ mukaisen, vaikkakin maksimaalisen, yhdenmukaistamisen sijaan oikeuden alaa on nyt yhtenäistetty unionin tasolla asetuksella. Jäsenvaltio ei siis voi enää sitoa sellaisenaan sovellettavan unionin asetuksen kansallista soveltamista lisäedellytyksiin, jotka eivät johdu unionin säädöksestä ja jotka ovat tästä syystä luonteeltaan erilaisia kussakin jäsenvaltiossa. Syntyisi järjestelmä, jossa henkilötietojen käsittely ja niihin pääsy voisi olla vaikeampaa kuin muissa jäsenvaltioissa, koska menettelylliset lisäedellytykset ovat tiukemmat.
- 28 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ottaa kantaa myös siihen, että on vaikeaa tai mahdotonta tehdä rekisteröidyistä analogisesti osapuolia jokaisessa kansallisessa menettelyssä, joka voi johtaa joidenkin henkilötietojen luovuttamiseen. Yleisen tietosuoja-asetuksen 1 artiklan 1 kohdan säännökset yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 alakohdan kanssa, luettuina yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 perustelukappaleen ensimmäisen virkkeen kanssa, merkitsevät todellakin sitä, että yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoamaa suojaa sovelletaan kaikkien luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelyyn heidän kansalaisuudestaan ja asuinpaikastaan riippumatta. Asianomaista rekisteröityä koskevaa tiedotusvelvollisuutta ja alustavaa kuulemista on kuitenkin vaikea tai mahdotonta soveltaa maailmanlaajuisesti, varsinkin maantieteellisesti ja jo pelkästään määrällisesti. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa pyydetty tiedot koskevat oikeushenkilöitä, joiden kotipaikka on useassa Euroopan unionin ulkopuolisessa maassa. Jotkin henkilötietoja sisältävät tiedostot voivat kuitenkin koskea satoja tai tuhansia eri

⁸Ks. tuomio Fashion ID, 54 kohta.

maissa asuvia henkilöitä. Tällaisessa tapauksessa tämänkaltaisten tiedustelujen ja alustavien kuulemisten järjestäminen olisi mahdotonta.

- 29 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää vielä, että jos unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen yleisen tietosuoja-asetuksen aineellisesta soveltamisalasta kieltävästi, toisella kysymyksellä ei ole merkitystä käsiteltävänä olevassa asiassa.

TYÖASIAKIRJA